

AKSES ORANG KURANG UPAYA KE BANGUNAN AWAM

KONSEP & UNDANG-UNDANG

**NUR AZLINA MOHAMAD ZAHARI
RAMALINGGAM RAJAMANICKAM
ROHAIDA NORDIN**

PENERBIT UNIVERSITI KEBANGSAAN MALAYSIA
BANGI • 2024
www.ukm.my/penerbit

Cetakan Pertama / *First Printing*, 2024
Hak Cipta / *Copyright* Universiti Kebangsaan Malaysia, 2024

Hak cipta terpelihara. Tiada bahagian daripada terbitan ini boleh diterbitkan semula, disimpan untuk pengeluaran atau ditukarkan ke dalam sebarang bentuk atau dengan sebarang alat juga pun, sama ada dengan cara elektronik, gambar serta rakaman dan sebagainya tanpa kebenaran bertulis daripada Penerbit UKM terlebih dahulu.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced or transmitted in any form or by any means, electronic or mechanical including photocopy, recording, or any information storage and retrieval system, without permission in writing from Penerbit UKM.

Diterbitkan di Malaysia oleh / *Published in Malaysia by*
PENERBIT UNIVERSITI KEBANGSAAN MALAYSIA
43600 UKM Bangi, Selangor Darul Ehsan, MALAYSIA
www.ukm.my/penerbit
e-mel: penerbit@ukm.edu.my

Penerbit UKM adalah anggota / *is a member of the*
MAJLIS PENERBITAN ILMIAH MALAYSIA /
MALAYSIAN SCHOLARLY PUBLISHING COUNCIL
PERSATUAN PENERBIT BUKU MALAYSIA /
MALAYSIAN BOOK PUBLISHERS ASSOCIATION
No. Ahli / *Membership No.* 198302

Atur huruf oleh / *Typeset by*
PENERBIT UNIVERSITI KEBANGSAAN MALAYSIA
43600 UKM Bangi, Selangor Darul Ehsan, MALAYSIA

Dicetak di Malaysia oleh / *Printed in Malaysia by*
PEWARIS GEMILANG SDN. BHD.
No. 27G, Jalan Putra 8, Taman Kajang Putra,
43000 Kajang, Selangor Darul Ehsan, MALAYSIA

Data Pengkatalogan-dalam-Penerbitan
Perpustakaan Negara Malaysia
Rekod katalog untuk buku ini boleh didapati
dari Perpustakaan Negara Malaysia
ISBN 978-629-486-150-3

Kandungan

Senarai Kes ... 7

Senarai Statut ... 9

Senarai Singkatan ... 11

Prakata ... 13

BAB 1 Orang Kurang Upaya dan Hak Akses ke Bangunan Awam ... 15

BAB 2 Konsep Ketidakupayaan dan Kebolehaksesan ... 36

BAB 3 Kerangka Undang-undang Antarabangsa ... 72

BAB 4 Kerangka Undang-undang Malaysia ... 123

BAB 5 Komitmen dan Cabaran Malaysia dalam Menjamin Hak Akses
Orang Kurang Upaya ke Bangunan Awam ... 165

Rujukan ... 177

Indeks ... 191

Prakata

Akses ke bangunan awam merupakan antara hak orang kurang upaya yang dinyatakan dalam Akta Orang Kurang Upaya 2008 [Akta 685]. Hak akses orang kurang upaya ke bangunan awam tersebut adalah berdasarkan prinsip kesamarataan sebagaimana yang terkandung dalam Perkara 8 Perlembagaan Persekutuan. Namun, golongan orang kurang upaya di Malaysia masih dilanda kesukaran untuk mendapatkan akses yang sewajarnya ke bangunan awam dan menyebabkan golongan orang kurang upaya telah dinafikan hak mereka dan tidak dapat mengambil bahagian sepenuhnya secara berkesan dalam masyarakat.

Peningkatan bilangan orang kurang upaya dalam kependudukan di Malaysia telah menyebabkan kerajaan perlu mewujudkan pelbagai kemudahan, termasuk akses orang kurang upaya ke bangunan awam kerana penikmatan hak asasi yang asas banyak melibatkan hak akses. Walau bagaimanapun, undang-undang yang berkaitan dengan akses orang kurang upaya ke bangunan awam di Malaysia tidak menyeluruh dan mempunyai beberapa kelemahan, seperti kerangka undang-undang Malaysia tidak sejajar dengan kandungan Konvensyen tentang Hak Orang Kurang Upaya (Convention on the Rights of Persons with Disabilities [CRPD]) di samping ruang lingkup perundangan yang terhad dan ketiadaan peruntukan undang-undang yang mewajibkan audit akses.

Oleh itu, buku ini bertujuan untuk mengenal pasti model ketidakupayaan berkaitan dengan hak akses orang kurang upaya ke bangunan di samping menganalisis undang-undang antarabangsa berkaitan dengan hak akses orang kurang upaya ke bangunan awam. Selain itu, buku ini mengenal pasti dan menganalisis kedudukan undang-undang berkaitan dengan hak akses orang kurang upaya ke bangunan awam bagi mengetahui sejauh mana kerangka undang-undang Malaysia sejajar dengan kandungan CRPD. Buku ini turut menerangkan komitmen Malaysia dan cabaran-cabaran yang dihadapi oleh Malaysia dalam menjamin hak akses orang kurang upaya ke bangunan awam. Buku ini merupakan sebahagian daripada hasil penyelidikan yang telah dijalankan pada peringkat doktor falsafah bagi tesis yang bertajuk “Hak Akses

Orang Kurang Upaya ke Bangunan Awam mengikut Undang-undang di Malaysia.” Sumber dana bagi penyelidikan tersebut adalah menggunakan dana persendirian.

Pengarang merakamkan setinggi-tinggi penghargaan kepada semua pihak yang terlibat dalam menjayakan penulisan buku ini. Semoga buku ini dapat menjadi bahan bacaan dan rujukan yang bermanfaat kepada semua. Pengarang mengucapkan jutaan terima kasih kepada Universiti Kebangsaan Malaysia (UKM) atas pemberian dana, iaitu GUP-2022-064.

*Nur Azlina Mohamad Zahari
Ramalinggam Rajamanickam
Rohaida Nordin*